

โครงการเรียนรู้วิถีพอเพียงชุมชนคลองมหาสวัสดิ์

1. ชื่อโครงการ

โครงการเรียนรู้วิถีพอเพียงชุมชนคลองมหาสวัสดิ์

2. หน่วยงานรับผิดชอบ ฝ่าย/งาน

งานบริหารจดหมายเหตุ ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ลักษณะโครงการ โครงการต่อเนื่อง โครงการใหม่

4. โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย

- 1. Excellence in research with global and social impact
- 2. Excellence in outcome-based education for globally- competent graduates
- 3. Excellence in professional services and social engagement
- 4. Excellence in management for sustainable organization

5. โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหอสมุดและคลังความรู้ฯ

- 1. Collections of Knowledge
- 2. High Quality of Services
- 3. Effective Collaborations
- 4. Sustainable Organization

6. ระยะเวลาดำเนินโครงการ...1.....วัน เริ่มต้น 18 มกราคม 2560 สิ้นสุด 18 มกราคม 2560

7. หลักการและเหตุผล

คลองมหาสวัสดิ์ หรือ คลองชัยพฤกษ์ เป็นคลองที่เริ่มต้นจากคลองลาดบางกรวยหรือคลองบางกอกน้อย ไกล้วัดชัยพฤกษ์มาลา ไหลผ่านเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กับเขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผ่านอำเภอพุทธมณฑล ไปออกแม่น้ำท่าจีนที่ตำบลจรัญราย อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม รวมความยาว 28 กิโลเมตร คลองมหาสวัสดิ์จัดเป็นคลองขุด โดยเริ่มขุดตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2402 ซึ่งตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันมีจุดประสงค์เพื่อย่นระยะทางไปนมัสการพระปฐมเจดีย์ หลังจากที่ทรงให้ขุดคลองเจดีย์บูชาจากแม่น้ำนครชัยศรีไปจนถึงองค์พระปฐมเจดีย์ พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี (ขำ บุนนาค) และพระภานุสมบัติบริบูรณ์ เป็นแม่กองจ้างชาวจีนขุด คลองแห่งนี้แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2403 ถือเป็นคลองที่มีความกว้างที่สุดในสมัยนั้น คือ กว้าง 7 วาหรือ 14 เมตร ใช้เงินทั้งสิ้น 1,101 ชั่ง 10 ตำลึง เป็นเงินพระคลังมหาสมบัติ 100 ชั่ง เงินบริจาคเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ 1 ชั่ง 10 ตำลึง อีก 1,000 เป็นเงินของท้าวเทพอากร (เงิน) ที่ถูกริบเข้าพระคลังมหาสมบัติ

เมื่อขุดคลองเสร็จสิ้น รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงศ์จับจองที่ดินว่างเปล่าสองฝั่งคลอง ชุมชนแรก ๆ ที่เข้ามาอยู่ได้แก่ชาวบ้านที่ย้ายมาจากริมแม่น้ำนครชัยศรี บริเวณดอนหวาย ดาวคะนอง บางเตย และชาวจีนที่มาขุดคลอง เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ยังได้ให้สร้างศาลาสำหรับประชาชนพักเป็นระยะไปตามริมคลองทุก 100 เส้น เป็นศาลาเขียนตำรายารักษาโรคต่าง ๆ ติดไว้เป็นการกุศล ต่อมาเรียกกันว่า “ศาลายา” คือศาลาที่ 1-4 และ 6-7 ศาลาที่ 7 เรียกกันว่าศาลาดิน กับศาลาที่ 5 สร้างในการกุศลปลงศพคนของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ เรียกกันว่า “ศาลาทำศพ” ปัจจุบันกลายเป็น “ศาลาธรรมสพน์” และเป็นชื่อแขวงกับสถานีรถไฟในเขตทวีวัฒนาของกรุงเทพมหานคร คลองมหาสวัสดิ์ยังมีประตูน้ำที่กรมชลประทานสร้างไว้ 2

ประตู่ คือประตู่ข้ามมหาสวัสดิ์ ด้านแม่น้ำท่าจีน และประตู่ข้ามนิมพลี ด้านแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันคลองสายนี้ยังคงเป็นเส้นทางสัญจรของชาวบ้านและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญ และยังสามารถบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านวิถีชีวิตริมน้ำเป็นอย่างดี

ดังนั้น ท่านผู้อำนวยการหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลจึงมีดำริให้ งานบริหารจดหมายเหตุ ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้แก่บุคลากรภายในหน่วยงาน โดยมีจุดประสงค์ให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และภูมิใจในท้องถิ่นของตนทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ชุมชนท้องถิ่นอันยาวนาน และการดำรงวิถีชีวิตแบบพอเพียงด้วยการทำการเกษตร และสามารถนำมาสร้างองค์ความรู้ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง หน่วยงาน และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนคลองมหาสวัสดิ์แก่ผู้ที่สนใจได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนท้องถิ่น นับเป็นการพัฒนาบุคลากร และสร้างสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานอีกทางหนึ่ง

8. วัตถุประสงค์

8.1 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นแก่บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ผ่านแหล่งเรียนรู้ชุมชนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

8.2 เพื่อเป็นการกระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจแก่บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล โดยก่อให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

8.3 เพื่อเปิดมุมมอง โลกทัศน์ และการรับรู้ใหม่ ๆ ทางด้านวิถีชุมชนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์ ที่ดำรงอยู่แบบพอเพียงแก่บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

8.4 เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับการทำงานภายในหน่วยงานและชีวิตประจำวัน

9. ขอบเขตการดำเนินงาน

นำบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิดลไปเรียนรู้วิถีชีวิต ณ ชุมชนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม จำนวน 60 คน

10. วิธีดำเนินการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ

การดำเนินงาน	ปีงบประมาณ 2560											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ดำเนินการสำรวจพื้นที่การจัดกิจกรรม			✓									
2. ดำเนินการจัดทำโครงการติดต่อประสานงาน และเตรียมงาน			✓									
3. ดำเนินจัดการกิจกรรมโครงการเรียนรู้วิถีพอเพียงชุมชนคลองมหาสวัสดิ์				✓								
4. สรุปผลการจัดโครงการ				✓								

11. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ
1. ผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 80
2. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมี

	ระดับความพึงพอใจในเกณฑ์ดีขึ้น (4 ใน 5 ระดับ) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3. บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้ฯ มีความรู้ความเข้าใจชุมชนมากขึ้น	ร้อยละ 80

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

13.1 ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดกิจกรรมการเพื่อการเรียนรู้วิถีพอเพียงชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อันเป็นการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางด้านความรู้ทั้งของฝ่ายงานและส่วนงาน

13.2 บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

13.3 บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เกิดแรงกระตุ้น มีแรงบันดาลใจและเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

13.4 บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลได้เปิดมุมมอง โลกทัศน์ และการรับรู้ใหม่ ๆ ทางด้านวิถีชุมชนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์ ที่ดำรงอยู่แบบพอเพียง

13.5 บุคลากรหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับการทำงานภายในหน่วยงานและชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กำหนดการ

โครงการเรียนรู้วิถีพอเพียงชุมชนคลองมหาสวัสดิ์

วันพุธ ที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐-๑๔.๐๐ น.

ณ ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์

๘.๓๐ – ๘.๔๕ น.

ลงทะเบียน ณ บริเวณด้านหน้าอาคารหอสมุดและคลังความรู้ฯ

๘.๔๕ – ๙.๐๐ น.

ออกเดินทางจากมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ไปยังวัดสุวรรณาราม

๙.๐๐ น.

นายประทุม สวัสดิ์นำ ประชาชนชาวบ้าน กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการ และบรรยาย เรื่อง “การเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” และนำบุคลากรหอสมุดและคลังความรู้ฯ ลงพื้นที่ชุมชน แบ่งออกเป็น ๔ สถานี ได้แก่

สถานที่ ๑ : สวนส้มโอ แหล่งเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

สถานที่ ๒ : บ้านพักข้าว ขนิษฐา

สถานที่ ๓ : นาบัว คลองมหาสวัสดิ์

สถานที่ ๔ : ข้าวตังและวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองมหาสวัสดิ์

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารท้องถิ่นมือกลางวัน ณ บ้านศาลาดิน

๑๓.๐๐ – ๑๓.๓๐ น. เดินทางกลับมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

การแต่งกาย เพื่อความคล่องตัวในการเดินทางควรสวมรองเท้าผ้าใบ และสภาพสตรีควรสวมกางเกง

ตลอดโปรแกรมการเดินทางใช้เรือโดยสารเป็นยานพาหนะ